

En grön balkong

Det är fikarast i den lilla husvagnen i Slottsträdgården när Grön Stad kommer på besök. Luften är simmigt grå och något slags regn hänger runtomkring.

– Det är ju egentligen för tidigt för att kunna visa några växter, säger John Taylor som är slottsträdgårdsmästare.

– Men det inte för tidigt om man tänker plantera dem på sin balkong om några månader, fortsätter han.

Och det är ju precis det vi vill göra.

– När du börjar fundera på att odla på din balkong är det första steget att rita upp en översikt, förklarar John.

– Planera och tänk efter vilka växter du vill ha och vad de kan tänkas behöva för att växa bra. Gör detta innan du går och handlar så att du vet vilka krukor som gäller och om det behövs spaljéer eller blompinnar.

John säger att alla grönsaker går att odla på en balkong. Det viktigaste är att det finns tillräckligt med jord, skörden är nämligen direkt proportionell mot kubikliter jord.

– Ser man till hur mycket skörd det går att få ut i förhållande till odlingsutrymmet så tar kål och kronärtskocka alltför mycket plats. Potatis går bra att odla i en vanlig plastsäck, vilket förmodligen gör den till den grönsak som är mest utrymmeseffektiv.

Andra grönsaker John rekommenderar är tomat, äggplanta och paprika. Bönor är också bra eftersom de klättrar så praktiskt och kan utnyttja väggar och tak.

– Melon är nog en odlingsutmaning, lägger John till, men en rolig sådan, den kräver dock cirka 27 grader för att trivas.

Han fortsätter:

– Tänk på att alltid ha fat under alla krukor, det är ingen bra idé att vattna sina grannar. Lecakulor kan vara fördelaktigt att ha i botten för att dränera, men det är inte nödvändigt. Använd vanlig planteringsjord och tillsätt näring i form av kravmärkt höns gödsel eller någon flytande sort som man vattnar med. Bönor behöver inte så mycket näring, tomater mera. Balkongen är ett utsatt läge och det är viktigt att vattna mycket och ofta.

Johns tips mot skadedjur som spinn och löss är vanligt såpvatten som sprayas på växterna. Håller man för torrt i jorden finns risk för bladmögel och då är det viktigt att vattna extra och kanske täcka jorden så att det blir fuktigt. Det är även bra att duscha växterna varje dag.

– Vissa växter måste förodlas inne för att hinna växa till sig under vår korta sommar, berättar John.

– Tomat, paprika och liknande växter ska sättas inne i små plastkrukor i mars och får sedan komma ut i maj. Persilja är en perennväxt som tar 4–6 veckor innan den kommer igång och bör få komma i jorden redan i januari. Kryddor sås inne i mars och planteras sedan ut när frostrisken är borta. Här i Skåne blir det sällan frost efter slutet på april och värmen från husen gör risken minimal. Potatis kan man sätta ut direkt i april. Dill går också bra att sätta ute redan i mars–april, den kan även sås på hösten och sedan sköras på våren.

– Att odla själv är bra för hälsan, vi behöver syre och grönska, det blir vi friskare av, säger John till slut.

– För den som vill bli lite extra peppad så är det förresten Vårfest här första lördagen i maj. Då är det ett bra läge att kolla in roliga tomatsorter och vi kommer att ha en balkongutställning för inspiration.

FAKTA:

– Planera innan du handlar.

- Tomat och potatis är utrymmessnåla.
- Använd alltid fat!
- Tomat, paprika och kryddor måste förodlas inomhus först.
- Att odla är bra för hälsan.

Odla hemma

Förra våren flyttade undertecknad till en ny lägenhet, den här gången till en som inte hade balkong ut mot Nobelvägen. När det fram på vårkanten blev varmare bestämde vi oss för att det var dags att skapa ett mini-trädgårdsland på vår nya, avgasfria balkong.

Sagt och gjort begav vi oss till en större trädgårdskedja utanför Malmö och botaniserade bland olika sorters växter. Eftersom det redan var lite sent på våren så var det uteslutet att köpa fröer till exempelvis tomater och driva upp själva. Nu hittade vi en ganska stor tomatplanta och en melonplanta som funkade bra. Några olika sorters jordgubbsplantor valde vi också och frö till sallad.

Väl hemma hamnade jordgubbarna i balkonglådor med lecakulor i botten. Tomaten fick en stor och ganska djup kruka som kunde hålla mycket vatten. Den placerades sedan tätt intill balkongräcket och husväggen där plantan fick stöd, sol och värme. Melonen fick en liten spaljé och en stor kruka och slutligen sådde vi salladen i ännu en balkonglåda.

Det hela fick ett mycket bra utslag. Tomaterna krävde flitig vattning och näring men gav oss också små, röda och mycket goda körsbärstomater. Salladen växte fort och var lättskött. Vi klarade faktiskt vårt salladsbehov under hela sommaren på det vi sådde i två omgångar i en balkonglåda. Jordgubbarna gav få men goda bär och trivdes fint i sina lådor där de tillverkade långa rankor som de sträckte ut utanför balkongräcket.

Det enda som inte gav frukt var melonen som verkade trivas men stannade alla ansatser till meloner vid just ansatser. Den hade fina gula blommor i alla fall och hade förmodligen klarat sig bättre på en inglasad eller något varmare balkong.

Karin Didring